

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.212/2016/9.szám

A tanács tagjai: . Havasi Péter a tanács elnöke

. Almásy Mária előadó bíró

. Udvary Katalin bíró

A felperesek: I.rendű felperes

II.rendű felperes

A felperesek képviselője:

. Schablauer Katalin ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

jogtanácsos

Más perbeli személy neve és perbeli állása:

Alperesi beavatkozó

Képviselője: dr. Marosvári Tamás ügyvéd

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I. r. felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

écsi Törvényszék 2.Pf.20.398/2015/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ói Járásbíróság 4.P.20.418/2012/72.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.r. felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg az 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek házastársak, akik 2010. szeptember 17. napján közlekedési balesetben sérültek meg, az I.r. felperes utasként, a II.r. felperes gépkocsi vezetőjeként. A balesetben részes Renault Clio típusú személygépkocsi kötelező felelősségbiztosítással nem rendelkezett. A baleset következtében az I.r. felperes a homlokon,

a biztonsági öv lenyomatának megfelelően a mellkason és a hason hámzúzódásokat, a bal IV. és a jobb V. és VI. bordák íves elmozdulással járó törését, a jobb kulcscsont középső harmadának elmozdulásával járó törését, tüdőzúzódást és a II. nyaki gerinc testének törését szenvedte el. A balesetben elszenvedett sérülések utáni maradványállapota az álzületek gyógyult kulcscsont törésében és a nyaki csigolyatörés utáni állapotában jelentkezik. Az I.r. felperesnél már a balesetet megelőzően és a baleset után is természetes okú megbetegedések is fennálltak, köztük a gerinc és nagyízületek degeneratív kopásos elfajulása. A jelenleg is fennálló nyaki gerincpanaszok mozgásbeszűkülés hátterében nagy valószínűséggel a törés utáni maradványállapot áll, de a panaszok, így elsősorban a fájdalom fennállásában a sorsszerű betegség, a degeneratív gerincbetegség is szerepet játszhat. Az I.r. felperesnél jelenleg fennálló alsó végtagi panaszok, a járásnehezítettség, a jobb csípőben történt protézisbeültetés és az elszenvedett baleset közötti okozati összefüggés nem igazolható, ahogy az sem, hogy a baleset előtt, korábban beültetett bal oldali protézis a baleset során bármilyen módon megsérült. Az I.r. felperes jelenlegi mozgásszervi állapotának kialakulásáért részben felelőssé tehető a baleset, de a panaszok fennállásában a gerincet és a nagyízületeket érintő degeneratív mozgásszervi megbetegedés is szerepet játszik. A baleset miatt elszenvedett sérülésekkel együtt járó hosszú inaktivitás az I.r. felperes sorsszerű megbetegedéseinek rosszabbodásához esetlegesen, közvetett módon hozzájárulhatott. Az I.r. felperes a kórházi elbocsátásakor önellátásban, önkiszolgálásban segítségre szorult, ekkor még járókerettel középtávolságok megtételére volt képes. A későbbiekben és jelenleg is járóbotot használ, az önellátási, önkiszolgálási képességek terén azonban javulás nem következett be. Önállóan tisztálkodni, öltözködni nem tud, az étkezésnél az ételt elő kell készíteni a számára, mindezen tevékenységek elvégzésénél naponta átlagosan 4 óra gondozásra szorul. Fizikai munkavégzésre a sérülés utáni állapot, a súlyos gerincbetegség, a nagyízületek előrehaladott kopása, a csípőprotézis beültetése utáni állapota miatt alkalmatlan. A felperes egészségi állapota miatt 6 órában kisegítőre szorul az átlagos háztartási és ház körüli munkákban.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperesek a módosított keresetükben a balesettel összefüggő vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére kérték az alperes kötelezését. Az I.r. felperes több, különböző jogcímen érvényesített vagyoni kár megfizetésére irányuló igényei között kérte a balesete miatt kialakult állapotára tekintettel ápolása, háztartási ellátása és kieső munkáinak pótlása címén havi 109.500 forint összegű járadék megfizetésére kötelezni az alperest.
- [3] Az alperes a helytállási kötelezettségét nem, de az egyes

kártérítési tételek jogalapját és összecszerűségét vitatta, peren kívül több jogcímen teljesített. Az alperes az ápolás, háztartási ellátás és kieső munkáinak pótlása címén előterjesztett kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy az I.r. felperes a természetes kórokú megbetegedésére is figyelemmel már a baleset előtt is segítségre szorult a háztartási, ház körüli munkák ellátásában. Hivatkozott arra is, hogy az I.r. felperes nem vesz igénybe idegen fizetett segítséget, így költsége egyrészt nem keletkezik, másrészt a hozzátartozók többlettevékenysége a baleset nélkül is szükséges lenne.

- [4] A beavatkozó a kereset elutasítását kérte és beszámítási kifogást terjesztett elő a gépkocsi kár vonatkozásában.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy az I.r. felperes részére - több más kártétel mellett - ápolás, háztartási ellátás és kieső munkák pótlása címén a baleset időpontjától, a kórházban töltött napok kivételével, fizessen meg napi 2.400 forintot, a hátralék összegét ennek figyelembevételével 2014. december 31. napjáig, a 3.468.000 forintban határozta meg. Figyelemmel arra, hogy az alperes ebből 873.225 forintot megfizetett, az alperest 2.594.775 forint és ennek 2012. november 2. napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte. Mindez a jövőben is felmerülő kiadása az I.r. felperesnek, ezért 2015. február 1. napjától havi 73.000 forint járadék megfizetésére is kötelezte. Az ítélet indokolásában megállapította, hogy az I.r. felperes jelenlegi állapotáért mind a sorsszerű betegsége, mind a baleset is felelős, azonban az igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye szerint ezek százalékos arányát természettudományos módszerrel meghatározni nem lehet, és ugyancsak nem különíthetők el az általuk okozott panaszok. Erre figyelemmel mérlegeléssel állapította meg, hogy a felmerült költségek 2/3-át fogadja el indokoltnak, arra is tekintettel, hogy a szakvélemény szerint az valószínűsíthető, hogy az I.r. felperes jelenlegi állapotáért nagyobb részben a baleset utáni állapot tehető felelőssé. Az óradíjat a keresetben megjelölt napi 6 órában óránként 600 forintban fogadta el, a kialakult bírói gyakorlatra is hivatkozva.
- [6] A felperesek és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az I.r. felperes fellebbezését e járadék felemelése vonatkozásában alaptalannak találta. Az ítélet indokolásában megállapította, hogy teljes mértékben egyetért az elsőfokú bíróság ítéletével, amely az aggálytalan szakértői véleményre támaszkodva, a bizonyítékok helyes mérlegelésén alapulva határozta meg a balesettel összefüggésben elszámolható napi gondozás mértékét. Az elsőfokú bíróság a mérlegeléséről számot adott, az ezzel

összefüggésben részletesen kifejtettekkel egyetértett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem és csatlakozó felülvizsgálati kérelem

- [7] A jogerős ítélet ellen az I.r. felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és abban a jogerős ítéletnek a havi kiegészítői járadékra vonatkozó része hatályon kívül helyezését és új határozat meghozatalát kérte, a havi járadék összegét 96.725 forintra, az e címen felmerült hátralék összegét pedig 3.820.455 forintra kérte felemelni. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését és a Pp. 221. § (1) bekezdését, mert a bizonyítékok mérlegelése során figyelembe veendő tényeket nem teljes körűen vette figyelembe, és azokat nem jelölte meg; az ítélet nem tárja fel az orvosszakértői véleményből következő azokat az adatokat, amelyek alapján megfelelő részletességű körültekintés esetén, a több jellegű tevékenységet tartalmazó járadékösszeg alapjául szolgáló időmennyiség részelemei feltárhatók és differenciálhatók lettek volna. Az orvosszakértői vélemény megállapítása szerint az I.r. felperes jelenlegi állapotában önállóan tisztálkodni, öltözködni nem tud, étkezésnél az ételt elő kell készíteni számára, mindezen tevékenységek elvégzésénél naponta átlagosan 4 óra gondozásra szorul. A szakértő az „önellátási tevékenységekről” nyilatkozik, ebbe tartozik a járadék alapjául szolgáló különféle tevékenységek pótlása, így az ápolási, háztartási feladatok. A fizikai munkavégzési képességeket tekintve az orvosszakértői vélemény megállapította, hogy az abban való gátoltság fenntartásához az I.r. felperes sorsszerű betegségei is hozzájárulnak. Az I.r. felperes aktuális állapotát tekintve az általa igényelt, minden tevékenységben a kiegészítés napi időmennyiségét 6 órában látta reálisnak. Arra hivatkozott, hogy sem a szakvélemény, sem más perbeli adat nem utal arra, hogy az I.r. felperes a baleset előtt önellátási tevékenységekben - saját ellátását szolgáló háztartási feladatokban - kizárólag természetes betegségei által jellemzett állapotában, azaz a baleseti sérülések nélkül, akár csak csekély fokban is gátolt lett volna. Az alperes nem bizonyította, hogy az I.r. felperes baleset nélkül, kizárólag természetes problémái fennállta miatt bármely önellátási tevékenységben „már amúgy is korlátozottá vált volna”. Mindez pedig azt jelenti, hogy a szakvélemény által önellátási feladatokra megállapított napi négy órányi tevékenység kizárólagos összefüggésben áll a balesettel, azon belül baleseti és sorsszerű okokra vonatkozó megosztást alkalmazni nem indokolt, ahogy ezt a jogerős ítélet teszi. A megosztás alkalmazása a négy órán felül mutatkozó és munkavégzési tevékenységre vonatkozó további két óra esetén indokolt, ahol értékelést nyerhet a baleseti és sorsszerű hátrányok aránya, hiszen ezekben a feladatokban az I.r. felperes már a baleset előtti állapotában is csak részben vett részt. Ezek tekintetében nem vitatható a mérlegeléssel megállapított 1/3-2/3-ad

arány. Az elsőfokú ítélet indokolásán alapuló jogerős döntés tehát kirívóan okszerűtlenül, nem teljes körűen és nem összefüggéseiben értékelte a bizonyítékokat, nem differenciált azon tevékenységi formák közt, amelyekben az I.r. felperest természetes állapota is gátolja és azok közt, amelyeket az I.r. felperes sorsszerű betegségei mellett is képes volt, illetve lenne ma is ellátni, azaz azok közt, amikben az I.r. felperest csak a baleseti következmények akadályozzák. „Az önellátási tevékenységek négy órája nem indokol mérlegelési tevékenységet, a peres adatok összefüggéséből az állapítható meg, hogy azok által generált négy órányi kisegítő ellentételezése felperes javára kizárólag baleseti okú volta miatt indokolt.” Az I.r. felperes által e jogcímen kért többletköltség felemelésénél az I.r. felperes napi kisegítő igényét 4 óra személyes ellátás és háztartás egyéb munkáinak pótlására eső 1 óra 20 perc, (2 óra x 2/3), amely 600 forintos óradíjjal számítható, ez 365 napot tekintve 1.160.700 forint, ennek egy havi járadék összege 96.725 forint.

- [8] Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmét a Kúria Pfv.8. sorszámú végzésével hivatalból elutasította, mert a Pp. 244. §-ának (2) bekezdésében meghatározott határidőn túl nyújtotta be.
- [9] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezésének hatályban tartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [10] A Kúria a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és a 275. §-ának (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.
- [11] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [12] Az I.r. felperes a jogerős ítéletből csak egy címen megítélt kártérítési tételt támadott a felülvizsgálatában, amely járadék formájában megítélt kártérítés, azonban ténylegesen két különböző tevékenység pótlásának költségét tartalmazza; az ápolás (gondozás) és a háztartási ellátás és kieső munkák pótlása címen járó igényt, és ténylegesen annak összegezését vitatja. Az elsőfokú eljárásban a kereset és az ellenkérelem adta keretek között van döntési lehetősége és egyben döntési kötelezettsége az elsőfokú bíróságnak, ennek az elvnek megfelelően a másodfokú eljárásban a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között lehet és egyben kell is dönteni a másodfokú bíróságnak [Pp. 253. § (3) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítélet felülvizsgálatára kerülhet sor, ebben az eljárásban olyan új hivatkozások – akár jogcím, akár tények tekintetében –, amelyekre a

fél az elsőfokú, vagy a fellebbezési eljárásban nem hivatkozott, már nem terjeszthetők elő.

- [13] Az adott esetben annak volt jelentősége, hogy az I.r. felperes összevontan érvényesítette a két eltérő tevékenységi körre vonatkozó többletköltség iránti követelését, összesen napi 6 órában 600 forintos óradíj figyelembevételével kérte a meghatározását (a keresetben és a fellebbezésben is így szerepelt), és semmilyen módon nem tett különbséget a két tevékenység között, nem különítette el azokat, ahogy azt már a felülvizsgálati kérelmében kérte. A felülvizsgálati kérelemben újként szerepelt az I.r. felperes havi 96.725 forintos járadékigénye, amely a két tényalapon, de egy jogcím alatt érvényesített követelés ketté bontását jelentette, [„4 óra személyes ellátás és a háztartási és egyéb munkáinak pótlására eső 1 óra húsz perc (2 óra x 2/3)”; „(3.180.- Ft x 365 nap) 1.160.700.- Ft/12= 96.725.- Ft”], amelynek a felülvizsgálatára ilyen módon nem kerülhetett sor.
- [14] A felülvizsgálati kérelem ugyanakkor támadta a jogerős ítéletben e járadéknál alkalmazott 1/3-2/3-ad arányú megosztást, erre figyelemmel vizsgálta a Kúria, hogy ez jogszabálysértő-e. Nem volt vitás a perben az a tény, hogy az I.r. felperesnek a balesetben elszenvedett sérülések utáni maradványállapota (az álzűlettel gyógyult kulcscsont törése és a nyaki csigolyatörés utáni állapota), ahogy az sem volt vitás, hogy a baleset előtt természetes kórokú megbetegedései - gerincet és nagyízületeket érintő degeneratív mozgásszervi megbetegedés - is felelőssé tehető az I.r. felperes jelenlegi mozgásszervi állapotának kialakulásában. A balesetet elszenvedett sérülésekkel együtt járó hosszas inaktivitás az I.r. felperes sorsszerű megbetegedéseinek rosszabbodásához esetlegesen és közvetett módon hozzájárulhatott.
- [15] A jogerős ítélet helyesen vette figyelembe az I.r. felperes baleset előtti és a baleset utáni állapotát, valamint a balesetnek a sorsszerű megbetegedésre vonatkozó rosszabbító hatását a követelés elbírálásánál. Az állapot mellett annak van jelentősége, hogy az ténylegesen milyen körben nem teszi lehetővé a saját tevékenység végzését és ezzel összefüggésben annak, hogy ez milyen munkákat, milyen terjedelemben, milyen időszükséglettel és milyen költséggel pótolható. Az adott esetben nem volt vitás, hogy a baleset óta az I.r. felperes az önellátásban, önkiszolgálásban segítségre szorul; önállóan tisztálkodni, öltözködni nem tud, az ételt elő kell készíteni a számára; az ezzel kapcsolatos tevékenységek elvégzésénél naponta átlagosan 4 óra gondozásra szorul. Az orvosszakértői vélemény alapján az is megállapítható, hogy az átlagos háztartási és ház körüli teendők mellett az I.r. felperes egészségi állapota alapján 6 órai tevékenység elfogadható, ami indokolja a kiegészítő igénybevételét. A bíróság figyelemmel volt a követelés elbírálásánál arra a II.r. felperesi előadásra is, hogy a

baleset előtt a háztartási munkák 70%-át végezte az I.r. felperes, a 30%-át a II.r. felperes, a konyhakertet nagyjából az I.r. felperes művelte, míg az egyéb ingatlanokon csak a szüreti leszedési, betakarítási munkákban, befőzési munkákban vett részt. Minderre figyelemmel a két tevékenységgel kapcsolatos, de egy jogcímen összesen napi 6 órában igényelt követelés elbírálásánál helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy az I.r. felperes jelenlegi állapotáért a sorsszerű betegsége és a baleset is felelős; ezért okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy az ápolás és háztartási ellátás és kieső munkák pótlása címén követelt igénynek csak egy része hárítható át az alperesre, mint ami a balesettel okozati összefüggésben merült fel.

A döntés elvi tartalma

- [16] A bíróság helyesen mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat és okszerűen, a Pp. 206. §-a (1) bekezdésének megsértése nélkül jutott arra a következtetésre, hogy a felmerült költségek 2/3-át fogadja el a balesettel okozati összefüggésben felmerült indokolt költségnek, amely az egy jogcímen és egy összegben érvényesített két tevékenységre vonatkozik. E körben jelentősége volt annak a szakértői megállapításnak, hogy az I.r. felperes jelenlegi állapotáért nagyobb részben a baleset utáni állapot tehető felelőssé.
- [17] A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítélet felülvizsgálatára kerülhet sor, ebben az eljárásban olyan új hivatkozások, amelyekre a fél az elsőfokú, vagy a fellebbezési eljárásban nem hivatkozott, már nem terjeszthetők elő.
- [18] A jogerős ítélet eleget tett az indokolási kötelezettségének, ezért nem sértette meg a Pp. 221. §-ának (1) bekezdését sem, erre is alaptalanul hivatkozott az I.r. felperes a felülvizsgálatában.

Záró rész

- [19] A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok miatt nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [20] A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az I.r. felperest az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségének a megfizetésére, míg a felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésén, valamint a 14. §-án alapul.

Budapest, 2016. május 30.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó
bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírószági ügyintéző
HM